

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за присъждане на научната степен
„Доктор на науките”

Тема: Теоретични основи на системата физическа култура -
ретроспективен и съвременен анализ с извеждане на
компетентности

Докторант: Боянка Илиева Пенева, доктор

Рецензент: проф. Давид Велчев Давидов, ДН

Теоретичните изследвания в предметната област на физическото възпитание и спорта са ограничени. По-често специалистите търсят аргументи за доказване на своите тези в информацията събрана чрез констативни проучвания на соматични показатели, на двигателни качества и качества на личността, на социалните механизми при практикуването на двигателната дейност.

Научните интереси на доц. Боянка Пенева продължително време са фокусирани към теоретичните проблеми на физическото възпитание. Тази нейна трайна ориентация заслужава поздравление.

Теоретичното проучване в обсъждания дисертационен труд е мащабно. Обсъдени са голям брой източници за дълъг исторически период, като 38% от тях са публикувани през последните 15 години. Амбицията на Б. Пенева да разкрие по-пълно идеята, философията и съдържанието на физическата култура постига положителни резултати. Въпреки, че изложението в тази част има пропедевтично-обзорен характер тя успява да обвърже дори периферно разположените на проблема становища с поставените в труда задачи.

Добро впечатление прави, че при обсъждане на различните концепции авторката не стига до равнището на гносиологическа абстрактност. В повечето случаи тя търси прагматичните аспекти на теоретичните постановки.

Системният анализ на ограничената информация за динамичните промени на Теорията на физическата култура, във времето, логически довежда до обосновани предположения за бъдещите тенденции в развитието на тази предметна област.

Доц. Б. Пенева просторно разкрива етиологията и закономерностите на развитие на двигателната потребност и култура на човека. Подробно са анализирани различни теории, концепции, системи и практики, изяснена е тяхната поява, еволюция, утвърждаване, затихване и отхвърляне. В много случаи авторката изразява лично мнение като потвърждава, допълва или отрича обсъжданите постановки.

Обобщаващата характеристика на функциите на физическата култура е сполучлива. Пестеливо е разкрита социалната същност на нейната оздравителна и професионално-приложна функция. Пропуснат е важен компонент на физическата култура – литературата / научна, педагогическа, художествена /. Това разкрива перспективи за бъдещата изследователска дейност на доц. Б. Пенева.

В обсъждания труд физическата годност и спортна образованост се разглеждат не само като предпоставка за изява на индивидуалните способности, но и като висша човешка ценност, като основен фактор на активността, креативността и рационалността в учението, бита и професията.

При обсъждане негативите на съвременното, интензивно обществено-икономическо развитие докторантката дебело

подчертава, че основната причина за това е обездвижването / хипокинезия / и най-вече незначителните физически усилия на децата в ежедневието / хиподинамията /.

Впечатлява обширният анализ на публикациите посветени на учебния процес по физическо възпитание. Спортно-педагогическата характеристика на процеса, специфичната реализация на общите принципи и закономерности при организацията и провеждането на урока са използвани умело за формулиране на конкретни предложения насочени към подобряване ефективността на обучението по физическо възпитание. При анализа на литературните източници Б. Пенева извежда на преден план, като основен приоритет, интерактивния подход в обучението. При този подход обучаващият се не само изпълнява предписанията на учителя, но се превръща и в субект на процеса.

Иновативни са предложенията на доц. Б. Пенева за рационални промени в съдържанието и организацията на работа по физическо възпитание в училище.

Широко място в труда е отделено на различните подходи за обучение и усъвършенстване на движенията и действията. Добрата ерудиционна кондиция на докторантката и дава възможност да стигне до по-голяма дълбочина по този базов проблем на физическото възпитание.

Направените предложения за решително подобряване образователната насоченост на всички учебни програми изглеждат напълно приемливи. Тук става въпрос за Програмите по физическо възпитание на учениците, Учебните планове на бакалаврите, магистрите, докторантите, за текущото и периодично повишаване професионалната квалификация на учителите по физическо възпитание.

По-съществени приноси на труда са:

1. Проучени са значителни по обем източници по обсъждания проблем.
2. Направен е сполучлив опит за подобряване на съдържанието и структурата на Теорията на физическата култура.
3. Задълбочено е анализирана иманентната същност на учебния процес по физическо възпитание. Формулирани са аргументирани предложения за подобряване на образователната и възпитателна ефективност на учебния предмет физическо възпитание в училище.
4. Обоснована е необходимостта от решително подобряване образователната насоченост на обучението по физическо възпитание на всички равнища.

З а к л ю ч е н и е

Обсъжданият дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в НСА „Васил Левски“. Той съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос към Теорията на физическата култура. Чрез неговото разработване докторантката показва знания и способности за задълбочени научни изследвания.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на доц. Боянка Илиева Пенева научната степен „Доктор на науките“

София 27. 03. 2017 г.

Рецензент:

/ проф. Давид Давидов, ДН